

Ομιλία από τον κ. Χρήστο Δήμα,

Πρόεδρο Επιτροπής Γεωπολιτικής και Μέλος ΔΣ, IENE, Επίτιμο Πρόεδρο Ελληνο-Ρωσικού Εμπορικού Επιμελητηρίου

Ενεργειακές και Γεωπολιτικές Προκλήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο και Μέση Ανατολή και η Θέση της Ελλάδος

***Πέμπτη, 25 Ιανουαρίου, 2018,
Κτήριο Κωστής Παλαμάς (Ακαδημίας 48 και Σίνα, Αθήνα)***

Η θεματική της 1ης Συνεδρίασης, όπως γνωρίζετε, είναι «Ελλάδα, ΕΕ, Ανατολική Μεσόγειος, Τουρκία, Κύπρος». Αφού μιλάμε όμως για την Ανατολική Μεσόγειο θα ήταν σκόπιμο για μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα να συμπεριλάβουμε την Συρία, τον Λίβανο, το Ισραήλ, την Αίγυπτο και τη Λιβύη εκτός από την Ελλάδα, την Τουρκία και την Κύπρο.

Αρχικά, οφείλουμε να σημειώσουμε ότι η σημερινή κατάσταση στην Ανατολική Μεσόγειο δεν έχει απολύτως καμία σχέση με το τι συνέβαινε στην περιοχή πριν 10 χρόνια.

Αν κάνουμε μια σύντομη ανασκόπηση στις χώρες της περιοχής, παρατηρούμε ότι η Συρία οδηγήθηκε στην καταστροφή καταλήγοντας να είναι περισσότερο γεωγραφία παρά κράτος ενώ η Τουρκία είναι μια εντελώς άλλη χώρα σήμερα. Από το καλό παιδί της Δύσης που υπήρξε στο παρελθόν τώρα απομακρύνεται από αυτήν. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι ο τρόπος που η Δύση, και συγκεκριμένα οι ΗΠΑ και η ΕΕ βλέπουν την Τουρκία αλλάζει. Η Λιβύη, από την άλλη, ουσιαστικά δεν υφίσταται ενώ η Αίγυπτος έχει αλλάξει καθεστώς και αντιμετωπίζει εσωτερικές εντάσεις λόγω τρομοκρατίας αλλά και της οικονομίας της. Ο Λίβανος αποτελεί πεδίο σύγκρουσης μεταξύ Σαουδικής Αραβίας και Ιράν ενώ το Ισραήλ αντιμετωπίζει νέες προκλήσεις, επιχειρώντας παράλληλα νέα ανοίγματα για συνεργασία προς Αραβικές χώρες, προσέγγιση που προηγουμένως ήτο αδιανόητη.

Εάν τώρα εξετάσουμε την Αμερικανική επιρροή στην Ανατολική Μεσόγειο παρατηρούμε ότι δεν είναι η μόνη στην περιοχή, καθώς η Ρωσία έχει παρουσία και λόγο σε όσα συμβαίνουν στη Μέση Ανατολή ενώ και οι Κινέζοι φλερτάρουν με την περιοχή.

Τα γεωπολιτικά συμφέροντα τα οποία διακυβεύονται στην περιοχή είναι τέτοια που Τουρκία, Ισραήλ και Αίγυπτος έχουν επιδοθεί σε ένα εξαιρετικά ανταγωνιστικό εξοπλισμό, με την Ελλάδα να ακολουθεί από μακριά και αγκομαχώντας. Αυτές οι πράξεις αναδεικνύουν ταυτόχρονα και πόσο «καίει» αυτή η περιοχή.

Και μέσα σε όλα αυτά έχουμε και τις ενεργειακές εξελίξεις στην ευρύτερη λεκάνη της ΝΑ Μεσογείου, με την ανεύρεση κοιτάσματος υπεράκτια στο Ισραήλ, Αίγυπτο, Κύπρο, την αναζήτηση νέων και την προσπάθεια εξεύρεσης των κατάλληλων δρόμων μεταφοράς στις διεθνείς αγορές αλλά και τις προσπάθειες αναζήτησης συμφωνιών για τον καθορισμό ζωνών ΑΟΖ όταν δεν έχει γίνει αυτό.

Αν ανατρέξουμε και πάλι στις χώρες μία-μία, παρατηρούμε ότι η Ελλάδα, παρά τα μεγάλα οικονομικά της προβλήματα αλλά και τα προβλήματα κρατικής δομής, πολιτικής κουλτούρας και συνεννόησης, μοιάζει να αποτελεί ένα πόλο σταθερότητας της περιοχής. Πολύ δε περισσότερο ένας συνδυασμός Ελλάδας- Κύπρου με κοινό παρονομαστή την ΕΕ, ο οποίος προσδίδει ακόμα καλύτερα χαρακτηριστικά και για τις δύο αυτές χώρες. Πράγματι, η ΕΕ διαθέτει παρουσία στην περιοχή μέσω Ελλάδας και Κύπρου αλλά χρειάζεται να εμφανίζεται πιο κινητική, αποφασιστική και ενεργός με περισσότερη πρωτοβουλία, χαρακτηριστικά που απουσιάζουν ως σήμερα. Αυτό οφείλεται κυρίως στα άλυτα εσωτερικά της θέματα.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να υπενθυμίσω ακόμη ότι σύμφωνα με την Αμερικανική εξωτερική πολιτική (το έχει δηλώσει εξάλλου και ο Πρόεδρος Τράμπ), οι δύο βασικοί παίκτες στην περιοχή είναι η Αίγυπτος και το Ισραήλ. Και εδώ αποκτά ιδιαίτερη σημασία και βαρύτητα η ύπαρξη των τριγώνων συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας- Κύπρου-Ισραήλ και Ελλάδας- Κύπρου- Αιγύπτου.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες γεννώνται, επομένως, πολλά ερωτήματα τα οποία συνοψίζονται στα εξής:

- Πού βαδίζει η Τουρκία και τι σημαίνει αυτό για την περιοχή;
- Μέχρι που μπορεί να φτάσει στην παρενόχληση της Κυπριακής Δημοκρατίας;
- Μπορούμε να δούμε δύο γεωτρύπανα μαζί στο ίδιο οικόπεδο;
- Έχει προοπτικές το Κυπριακό;
- Πώς θα επιδράσει η ανακάλυψη των ενεργειακών κοιτασμάτων της περιοχής στις γεωπολιτικές εξελίξεις;
- Πώς θα ευρεθεί ο πλέον κατάλληλος δρόμος μεταφοράς και εξαγωγής του φυσικού αερίου της περιοχής;
- Ποιοι οι ρόλοι Αιγύπτου, Ισραήλ, Ελλάδας, Κύπρος και ΕΕ;
- Θα βαρύνει πάλι το Παλαιστινιακό;

Αυτά και άλλα ερωτήματα θα διερευνηθούν σε αυτή την 1^η Συνεδρίαση και στη συζήτηση που ακολουθεί.

Ευχαριστώ πολύ.